

חדש במוזיאון נחום גוטמן: דינה שנהב מעמידה אותנו רגע לפני סוף העולם

חלל חשוך, סאונד של גלי ים ואווירה של אסון מתקרב -
בתערוכה החדשה "תרחיש", מצליחה דינה שנהב ללכוד

היטב את הרגע שלפני הקסטרופה

08.02.2011 00:04

טל רחמים, עכבר העיר אונליין

תגובות שתף בפייסבוק

בימים כתיקונם, שכונת נווה צדק, שבה ממוקם **מוזיאון נחום גוטמן** מחבקת בחום את המבקר ברחובותיה. הבתים המשוחזרים, הסמטאות הציוריות, בתי הקפה הקטנים – כולם משרים ריח מעורר קנאה של משהו אחר, של מקום זר, רחוק מהביצה היומיומית של חיינו. התמונה הפסטורלית הזאת מקבלת טוויסט ביום קר וגשום. הצבעוניות מתחלפת באפרוריות שמתיישבת בכבדות על השכונה, הרחובות שוקקי התיירים מתרוקנים מאדם, ובתי הקפה ממהרים לסגור כי הקליינטים שכבר כן הגיעו, מתחפרים לצד תנור הגז כבר כמה שעות, כשעל השולחן בקושי תה אחד לרפואה. במקרה, או שלא, זו הייתה התפאורה שקיבלה את פניי בביקור בסוף השבוע במוזיאון נחום גוטמן. במידה רבה, דווקא זה היה הרקע המתאים ביותר לחוות את התערוכה החדשה שמציגה האמנית **דינה** **כל הפרטים למרות דברי ההקדמה של האוצרת - דינה שנהב - תרחיש - שנהב** רונה סלע, שום דבר לא באמת יכול להכין אותך לקראת ההרגשה ששנהב מצליחה לייצר בתערוכה. החלל החשוך, הסאונד הרפטיבי המלווה את ההליכה בין העבודות (סאונד של גלי ים שנשברים על החוף - והעבודה הראשית, שטח נטוש זרוע פחמים שחורים לפני שנשרפו) - כל אלה מייצרים תחושה קשה. במרכז העבודה הגדולה זרקור אור בודד, שבתנועתו האיטית חושף סיפור של מקום בלתי מזוהה, עכור, אפוף שממה והרס. בד בבד,

נפרש בפני הצופה מרחב חידתי של מציאות נטושה. כשמחברים את הסאונד המעגלי והחשיכה, המתבונן לא יכול שלא להתמלא בתחושה חזקה שהוא נוכח ברגע שלפני **מרחב**. התרחשות הסערה, השתיקה המצמררת שאופפת אותך לפני בוא הקטסטרופה

"חידתי של מציאות נטושה. פרט מתוך "תרחיש"

העבודה "תרחיש" מפגישה את המבקר עם מצב הביניים החמקמק והמאיים של הרגע שלפני, רגע "על סף", בו הפחד מהבלתי נודע מציף את הגוף. הילדים שביקרו לצידי בתערוכה, והתלחשו ביניהם כדי להפיג את המתח שבאוויר, סיכמו את זה במילים הפשוטות ביותר: "דיכאון אמיתי". ואכן, יש בתחושה הזאת משהו מדויק. אם לדייק עוד יותר, נדמה ששנהב ממקמת את הצופה ברגע שלפני הדיכאון האמיתי. המציאות המוצגת בעבודות לא מעניקה תשובות מפורשות, לא מייצרת אמירה קונקרטי – בנוסח "היה פה כאוס" - אלא בעיקר מעלה סימני שאלה, תחושה של חידתיות גדולה, משהו שאולי יקרה. **ממקמת את הצופה ברגע**. כאן לדעתי טמון כוחה – היא מאלצת לדמיון, וממש להרגיש

שלפני הדיכאון האמיתי.

על רקע החוויה הזו מקבלות שתי עבודות הוידיאו הנוספות בתערוכה – "זוהר" ו"רחש" – פרשנות דומה. שני קטעי הוידיאו עוסקים גם הם ביחסי אדם וטבע. כפי שמציינת האוצרת, שניהם הוכנו עבור המוזיאון בשנה שעברה, לפני שאירע אסון השריפה בכרמל. העבודה הראשונה עוקבת אחר תנועתו האיטית של הירח, שבתחילת הקטע מבצבץ מצידו האחד של הפריים, ולאט לאט נע בבטחה לצידו השני, עד שנגלה במלוא הדרו. לאחר שהגיע לשיא, והתמקם במרכז המסך, הוא ממשיך את תנועתו וממהר להיעלם. הצופה, שמוצא את עצמו בתום התהליך בחושך, לבד מול הבד הלבן הריק, נותר עם התהייה הסמלית

והמצמררת האם הירח יעלה שוב?

העבודה השנייה, המצולמת בשחור לבן, מספקת גם את הסאונד שמלווה את התערוכה כולה. בפשטות, היא מייצרת לופ בלתי נגמר רחש גלי ים נשברים. גם כאן, אין תנועת מצלמה, אין התרחשות של מציאות קיצונית, סערה גדולה או איזה כאוס, אלא רק סיפור חוזר ונשנה, אדוות קטנות, שדווקא ברוע, בחזרתיות ובמקצב הקבוע שלהן, סוחפות את המתבונן ומייצרות לחץ מצמרר. תחושה זו מצטרפת להרגשת אי הנוחות הכוללת, **חזרתם**

של הגלים מייצרת לחץ מצמרר ולמחשבה שמהו עתיד לקרות.